

GRAĐANI - Stiže euro! Što sve trebate znati

Važne informacije za građane o tehničkim aspektima konverzije kune u euro

Prvog dana 2023. godine euro postaje službena valuta u Hrvatskoj. Kunama će se moći plaćati (samo gotovinom) do 14. siječnja. Postupak i procedura uvođenja nove valute jedan je od tehnički najkompleksnijih koraka u povijesti.

Građani (potrošači) su u tom procesu najmanje izloženi, odnosno njihova aktivna uloga u procesu uvođenja eura je minimalna. No, u cijelom procesu zaštita potrošača je od velike važnosti te se poduzimaju brojne mjere kojima se osigurava pravo na točne i istinite informacije.

OSNOVNA 'PRAVILA IGRE' UVOĐENJA EURA

Zakon o uvođenju eura kao službene valute u RH jasno definira obveze svih dionika – u postupku uvođenja eura primjenjuju se načela:

- **zaštite potrošača**
 - preračunavanje cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti **provodi se bez naknade**, primjenom fiksnog tečaja konverzije
 - potrošač ne smije biti u financijski nepovoljnijem položaju nego što bi bio da euro nije uveden
 - potrošaču se osiguravaju pravodobne, jasne i točne informacije o postupku i pravilima zamjene gotovog novca kune za gotov novac eura, kao i svi bitni elementi preračunavanja i iskazivanja cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti
- **zabrane neopravdanog povećanja cijena**
 - **zabranjeno je** poslovnim subjektima (i svima ostalima) pri uvođenju eura **povećati cijenu robe** ili usluge prema potrošačima bez opravdanog razloga
- **neprekidnosti pravnih instrumenata**
 - uvođenje eura nema učinak na promjene uvjeta pravnog instrumenta (primjerice ugovora) niti daje pravo na jednostranu izmjenu ili raskid takvog instrumenta. Dakle, SVI UGOVORI ostaju na snazi.
- **učinkovitosti i ekonomičnosti**
 - uvođenje eura te svi postupci i aktivnosti koji iz toga proizlaze provode se na način da se svima **osigura što jednostavnije postupanje** uz što manje troškova
- **transparentnosti i informiranosti**
 - informacije o uvođenju eura trebaju biti jasne, razumljive, dostupne, čitljive i vidljive

TEČAJ po kojem će se preračunavati kune u eure jest: 1 euro = **7,53450 kuna**

Kako se preračunava? Konačni izračun je na DVIJE decimale koje se dobiju:

- ako je treća decimala **manja od pet**, druga decimala ostaje nepromijenjena

- ako je treća decimala jednaka ili veća od pet, druga decimala povećava se za jedan

PRIMJER - Ako je dobiveni rezultat konverzije kune u euro:

- 5,244 eura, onda je konačna cijena 5,24 eura

Ako je dobiveni rezultat konverzije kune u euro:

- 5,245 onda je konačni rezultat 5,25 eura

GOTOVINA - KAKO DO EURA (NOVČANICE I KOVANICE)

Banke se, u skladu sa Zakonom, na vrijeme moraju opskrbiti dovoljnom količinom eura (novčanica i kovanica).

Mjesec dana prije uvođenja eura, dakle od 1.12.2022. godine građani će moći u

- bankama,
- poslovnica FINA-e
- Hrvatske pošte

nabaviti kompletne kovanog novca eura. Za 100 kuna dobit će paketić od 13,27 eura (kovanica). Taj novac NE SMIJU koristiti prije 1.1.2023. godine.

Bankomati – Od 1.1.2023. u 00:00 sati bankomati će isplaćivati isključivo eure. Banke će osigurati dovoljnu količinu bankomata koji će isplaćivati eure. Preporuča se klijentima da prate informacije svoje banke o aktivnim bankomatima te da koriste mogućnosti kartičnog plaćanja i digitalnog bankarstva.

KAKO KONVERTIRATI KUNE U EURE

Najjednostavniji način je položiti kune na račun u banci i čekati 1.1.2023. kada će automatski kune postati euri.

Tijekom cijele 2023. godine (od 1.1. do 31.12.2023.)

- BANKE
- FINA
- HRVATSKA POŠTA

BESPLATNO će (bez naknade) svim građanima po tečaju od 1 euro = **7,53450 kuna** NA ŠALTERIMA zamijeniti 100 novčanica i 100 kovanica kuna po transakciji. Ako je veći broj novčanica i kovanica od navedenog, postoji mogućnost naplaćivanja naknade.

Banke, FINA i Hrvatska pošta će odrediti iznos IZNAD kojeg je obvezna NAJAVA zamjene gotovog novca kune za gotov novac eura.

Od 1.1.2024. godine HRVATSKA NARODNA BANKA će BESPLATNO zamjenjivati gotov novac kune za gotov novac eura uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i to:

- novčanice kune, bez vremenskog ograničenja
- kovanice kune, do proteka tri godine od dana uvođenja eura, dakle do 1.1.2026 godine.

PLAĆA, MIROVINA, SOCIJALNA DAVANJA

Poslodavac je dužan preračunati visinu plaće i drugih davanja u euro. Iznos mirovine i socijalnih davanja preračunat će se u euro.

Tijekom razdoblja dvojnog iskazivanja cijena (od 5.9. 2022. do 31.12.2023.), plaća i sve isplate poslodavca bit će iskazane u kunama i eurima.

Plaća za kolovoz, ako se isplaćuje DO 4.9., bit će iskazana samo u kunama. Ako se isplaćuje od 5.9., bit će dvojno iskazana.

Ugovor o radu se ne mijenja, ostaje na snazi i dalje. Ako se nakon 1.1.2023. potpisuje aneks ili novi pravilnik, stavke su u eurima.

- Plaća za studeni 2022., a isplaćuje se u prosincu, bit će ISPLAĆENA U KUNAMA.
- Plaća za PROSINAC 2022., a isplaćuje se u siječnju 2023., bit će isplaćena U EURIMA.

REŽIJE

Računi za potrošnju u prosincu će biti izdani u siječnju 2023. i bit će u eurima.

Za sve uplatnice koje su građani dobili unaprijed i na kojima je iznos plaćanja u kunama, a plaćate ih nakon uvođenja eura, banka je dužna izvršiti plaćanje u euru u iznosu koji odgovara iznosu kuna navedenom na nalogu za plaćanje preračunato po fiksnom tečaju konverzije. Banka će postupati na ovaj način do 1.7.2023. godine.

Ključno je naglasiti da od 5.9. do 31.12.2022. kreće DVOJNO iskazivanje cijena. To znači da će konačan iznos na računu biti i u kunama i u eurima uz prikaz fiksnog tečaja konverzije.

No, izuzetak od toga su:

- vrijednost iskazana za unaprijed plaćene elektroničke komunikacijske usluge (**prepaid bonovi**)
- vrijednost i iznos koji se navodi na **nalogu za plaćanje izdanom na temelju računa** ili

Imex banka

drugog pojedinačnog akta odnosno na temelju istaknute cijene

- vrijednost iskazana na karticama za javne telefonske govornice
- vrijednost otisnuta na **ambalaži SIM kartice**

BANKE i KREDITI

Kunski krediti će se 1.1.2023. automatski pretvoriti u eurske, a kunski s valutnom klauzulom u euru nastavit će se, *de facto*, bez konverzije jer su ionako gotovo svi parametri (anuiteti i rate) u eurima.

Kunska štednja će se automatski 1.1.2023 pretvoriti u štednju u eurima preračunato po fiksnom tečaju konverzije.

Kunski tekući i žiro računi postat će tekući i žiro račun u eurima.

Ako prije dana uvođenja eura u kreditnoj instituciji, kreditnoj uniji, instituciji za platni promet i instituciji za elektronički novac imatelj računa ima račun i u kuni i u euru, u roku od 60 dana od dana uvođenja eura ima pravo bez naknade zatvoriti jedan ili više računa i prenijeti sredstva evidentirana na tim računima na račun po njegovu izboru u istoj instituciji.

Fiksne kamatne stope neće se mijenjati. Banke će potrošačima poslati obavijesti o novim izračunima kamatnih stopa (ako su ugovorene kao promjenjive) najkasnije DVA TJEDNA prije uvođenja eura, dok će svi klijenti koji nisu potrošači tu obavijest dobiti najkasnije dva tjedna NAKON uvođenja eura.

Banke će dvojno iskazivati bitne informacije za klijente najkasnije od 5.9.2022.:

- Tarifa naknada;
- Izvješća o stanju i prometu na kunskom transakcijskom računu - početno i završno stanje računa te iznos prekoračenja;
- Stanje računa i iznos prekoračenja ili raspoloživog stanja u prikazu o računu putem usluge On-line bankarstva
- Na bankomatu pri isplati gotovog novca na ponuđenim predefiniranim iznosima na zaslonu te kod upita u stanje računa;
- Za kredite u kunama koji su u ponudi prije dana uvođenja eura - ukupan iznos kredita i iznos mjesečnog obroka u otplatnom planu;
- Za postojeće kredite u kunama - stanje nedospjelog i dospjelog neplaćenog dugovanja u godišnjoj obavijesti o stanju kredita;
- Kod godišnje obavijesti o stanju depozita u kunama - stanje depozita.

Svi korisnici finansijskih usluga najmanje TRI MJESECA prije uvođenja eura (od 1.10.2022.) moći će na internetskim stranicama društva i u oglasima u tiskanim javnim glasilima vidjeti obavijest o postupku i uvjetima preračunavanja kune u euro.

Svi korisnici finansijskih usluga najkasnije 30 DANA nakon uvođenja eura (do 31.01.2023.) dobit će individualnu obavijest o provedenom preračunavanju, i to:

- stanje na individualnom računu i izmjene u uvjetima poslovanja, ako do takvih izmjena dolazi, a pružatelj finansijskih usluga dužan ju je klijentu dostaviti na ugovoreni način

DUĆAN I TRŽNICA

Dvojno iskazivanje cijena – u kunama i eurima

Nakon odluke Vijeća EU (12.7.2022.) o uvođenju eura u Hrvatskoj, svi koji to žele mogu DVOJNO iskazivati cijene svojih proizvoda. A SVI MORAJU dvojno iskazivati cijene proizvoda i usluga

- od 5.9.2022. do 31.12.2023. godine.

Dvojno iskazivanje treba biti

- nedvosmisleno
- lako uočljivo i čitko
- prilikom preračunavanja uvijek se **mora koristiti puni iznos fiksnog tečaja** konverzije (1 euro = **7,53450 kuna**)

IZNIMKE – oni **ne moraju dvojno iskazivati** cijene svojih proizvoda, a od 1.1.2023. godine MORAJU iskazivati cijene u EURU

- trgovina na malo na **šandovima i klupama** (na tržnicama i izvan tržnica, unutar trgovačkih centara i ustanova)
- **kiosci** (kiosk je prodajno mjesto u kojem se prodaje ograničen asortiman roba kroz odgovarajući otvor na kiosku bez ulaska potrošača u prodajni prostor)
- **zaslone blagajni** i samoposlužni uređaji za prodaju roba i usluga
- uređaji za **samočitavanje cijena u trgovini** (price checker)
- **iznosi cijena** na strojevima za **vaganje** te naljepnice s vaganim barkodom i cijenom,
- **povratna naknada na ambalaži**
- **aparati za povrat ambalaže** (TOMRA) te povratne naknade ambalaže koje su vidljive na automatiziranom uređaju za preuzimanje otpadne ambalaže
- **igre na sreću**, zabavne igre
- **totem benzinske postaje**, fiksni panel i ostali fiksni stupovi s iskazanom cijenom

Imex banka

- pokretna prodaja,
- u proizvodnom objektu obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva i u objektu privatnog iznajmljivača koji pruža ugostiteljsku uslugu u domaćinstvu,
- u proizvodnim objektima pravnih ili fizičkih osoba koje posjeduju povlasticu za akvakulturu ili povlasticu za uzgoj riba i drugih morskih organizama,
- u spremištima, trapilištima i sl. koja prodaju poljoprivredni sadni materijal,
- prigodna prodaja (sajmovi, izložbe i sl.).
- prodaja putem automata
- agregat i električna punionica
- TV sučelja u svrhu prodaje usluga
- kuponi za popuste, kuponi u vrijednosti vraćene robe
- iznos cijene zrakoplovne karte
- taksimetar
- cijene otisnute na knjigama i drugim periodičkim publikacijama
- vrijednost i iznosi koji se naznačuju na pošiljkama i uputnicama
- vrijednosti otisnute na **poštanskoj marki**, frankiranoj marki, **državnim biljezima**, odnosno drugoj odgovarajućoj oznaci o plaćenju poštarini
- vrijednost otisnuta na poklon kartici i vrijednosnoj kartici,
- cijene otisnute na karti za uslugu putničkog prijevoza, ulaznici,
- vrijednost na dokumentu koji se izdaje sukladno EU normi i propisanoj XML shemi.

DVOJNI OPTJECAJ – plaćanje u kunama i eurima

Dva tjedna NAKON uvođenja eura, dakle od 1.1. do 14.1.2023. godine (u ponoć) traje razdoblje **DVOJNOG optjecaja**. To znači da ćete, ako plaćate u gotovini, svugdje moći platiti u KUNAMA, a eventualni ostatak ćete dobiti u eurima. U ovome slučaju moći ćete dati **NAJVIŠE 50 KOVANICA** kuna.

No, ako primatelj novca (dućan ili kafić, recimo) objektivno ne može ostatak iznosa vratiti u gotovom novcu eura, ne mora.

IZNIMKE koriste ili samo kune ili samo eure tijekom tih 14 dana:

- automati za igre na sreću
- automati za zabavne igre
- samoposlužni uređaji za prodaju roba i usluga
- ISPLAĆUJU SAMO EURE - bankomati i slični uređaji koji isplaćuju novac
- mjenjačnice ne mogu primiti kune za zamjenu u druge valute koje nisu euro

Imex banka

DRŽAVA

Sva tijela javne vlasti – sva ministarstva, županije, gradovi, općine, državne agencije, državne tvrtke, sudovi, MORAJU dvojno iskazivati cijene i druge novčane iskaze vrijednosti u sudskim, upravnim i drugim pojedinačnim aktima koje donose.

Na potvrdi, uvjerenju, izvratku i drugoj javnoj ispravi o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija za razdoblje **prije uvođenja eura**, cijenu i drugi novčani iskaz vrijednosti **iskazuje u kuni**, a za činjenice koje se tiču razdoblja nakon uvođenja eura u eurima.

Nalog za plaćanje, izdan u razdoblju dvojnog iskazivanja, a na temelju pojedinačnog akta koji je donesen prije početka razdoblja dvojnog iskazivanja, mora sadržavati **iznos u kuni i iznos u euru** uz navođenje fiksnog tečaja konverzije u tom aktu ili u opisu plaćanja.

Ono što je ključno jest strpljenje svih dionika – od građana i poduzetnika do banaka i države. Građanima bi svakako bilo dobro savjetovati da se i oni na vrijeme pripreme, da gotovinu koju imaju u kunama, a koristit će je nakon 1.1.2023. polože na račune banaka već na jesen.

Ne bi bilo loše tijekom 14 dana dvojnog optjecaja što manje plaćati gotovinom i što više karticama, gdje god je to moguće. Također, na mjestima na kojima se isključivo plaća gotovinom (pekare ili kafići), poželjno je što više plaćati eurima tijekom dvojnog optjecaja.

Izračuni nekih iznosa:

50 lp - 0,07 EUR

1 kn – 0,13 EUR

10 kn - 1,33 EUR

20 kn - 2,65 EUR

50 kn – 6,64 EUR

100 kn – 13,27 EUR

Nazovite s mobitela: *505

Telefon: 072 24 24 23

www.imexbanka.hr